

zegt: Ik heb zwaar gezondigd tegen God en tegen U. Ik heb u verleid. Ik heb de kerk gescheurd. Vergeef, vergeef mijn kwaad!

Heeft hij in Den Haag geklaagd: Ik heb gezondigd door mij vrij te maken! Gij hebt gelijk gehad, synode, ik was, ik ben een meenedige, en kerkseurder, een revolutionair. Ik ben niet meer waardig een dienst-knecht van Christus te zijn?

Niets van dat alles!

Het boekkleed trok ds Bos niet aan!

Heeft dan de synode gezegd: wij hebben ongelijk gehad, ds Bos. Wij hadden U niet mogen schorsen. Wij hadden U niet dat grievende vonnis mogen toedreunen. U niet, en Prof. Greijdanus niet, en Prof. Schilder niet en al de anderen niet. Wij hebben gezondigd voor God en de mensen.

Niets van dat alles!

De synode trok evenmin een boekkleed aan!

Nee, men heeft al die eeden, al die in Gods naam uitgesproken oordelen en vonnissen onder de tafel gewerkt, weggemoffeld.

En straks zullen we het hooren aan beide kanten: wij hebben geen schuld beleden ten aanzien van vrijmaking of schorsing. Wat we toen in 1944 en 1945 hebben gezegd, handhaven we nog ten volle! Of we hooren misschien het sofisme, dat met elkaar gaan praten reeds schuld belijden is!

Dit nu is een dieptepunt in het kerkelijk leven als nog niet werd bereikt!

Men handhaaft, officieel, voor God, al zijn woorden en daden.

En men maakt ze tegelijk, nu ook officieel, tot een bespotting!

Anders gezegd: men heeft alles gehandhaafd, maar tegelijk ook alles herroepen.

Of, nog weer anders gezegd: men neemt nu niets meer ernstig.

Met al deze nuchtere, door ieder te controleren, feiten voor oogen, is het mij een raadsel, hoe U kunt meenen, dat de Haagsche besluiten den weg hebben geopend om nog wel „onder den zegen des Heeren“, te komen tot hernieuwde kerkelijke gemeenschap met allen, die sedert Augustus 1945 kerkelijk niet meer één zijn.

Als men gegrepen wordt door de ernst van het woord van onzen Heiland, dat ons ja, ja en ons neen, neen moet zijn, moest veeleer de vraag in ons hart opkomen of Jezus Christus gedurende heel het kerkelijk conflict wel ooit zooveel droefheid werd aangedaan als door datgene wat op de Haagsche synode van Maart 1950 plaatsvond.

Het is daarom onmogelijk een samenspreking te organiseren waarbij men wederzijds zijn uitgangspunt kiest in de synodale besluiten van 1 Maart. Die kunnen nooit iets anders te weeg brengen dan een vergering van de breuk der kerk.

Ik spreek er nu verder maar niet over, dat U tegelijk met kerkeraden én gemeenteleden wilt spreken. Dit is zakelijk een loochening, dat U met een kerk van onzen Heere Jezus Christus te doen hebt. U beschouwt, zoo optredend, de menschen met wie U wilt samen-spreken als een „groep“ koppige, of verleide, of domme schapen, die van Uw kudde zijn afgedwaald en die U nu met vriendelijke woorden weer tot U wilt lokken. Meent U, dat er ooit kerkelijke eenheid tussen de Afgescheidenen en de Doleerenden zou tot stand zijn gekomen, indien een van beide groepen, behalve de officieele onderhandelingen, ook, en tegelijk, samensprekingen met afzonderlijke ambtsdragers en gemeenteleden van de andere partij zou hebben georganiseerd om dezen alvast „naar zich toe te halen“? Zulk een handelwijze past misschien wel in de troebele sfeer van de lagere politiek, maar nooit in de kerk van onzen Heere Jezus Christus.

OP VERSTROOIDENREIS

Ik weet niet of de klager over mijn voorkeur voor hooge Pieten soms tot zijn klacht gekomen is, omdat ik me in Soerabaja zelf behalve in de kerkdiensten en op den studiering weinig aan de kerkleden in de stad heb laten zien. De reden daarvan lag echter voor de hand. De korte tijd die op een verstrooidenreis als deze voor elk verstrooidengebied beschikbaar is, doet het als vanzelf noodzakelijk voorkomen dien tijd te besteden aan de werkelijk verstrooide leden. Die zijn niet in de stad te zoeken maar buiten. Derhalve had de kerkeraad van Soerabaja zelf een drietal reizen naar het binnenland van Oost-Java geprojecteerd en wel: Kediri, Malang en omgeving, en Pasuruan. Van den tocht naar die laatste plaats kon vanwege tijdsgebrek niets meer komen. Met Kediri en Malang was dat anders.

De reis naar Kediri ging per militair convooi. Ik meen dat dat convooi gereden werd door 37 AAT. Kediri ligt midden in het gebied, dat destijds juist als resultaat van de tweede politionele actie bezet kon worden. Mijn chauffeur was Harm Bouman uit Uithuizen, een vrijgemaakte broeder. Harm had best voor me gezorgd. Rekenend met het feit, dat per convooitocht één mijn onder een auto van de colonne tot ontploffing werd gebracht, had hij op de plaats waar mijn voeten moesten rusten eenige zandzakjes geplaatst. Ondanks deze voorzorg heb ik me noch heen, noch terug, ongerust gevoeld. Dat is wel een merk-

waardig ding: iedereen keer dat er in mijn omgeving werkelijk iets niet in orde was, heb ik een soort alarmerend onrustgevoel in me gehad. Uiteraard heeft dat geen onheilbare uitwerking, noch ten goede, noch ten kwade, maar ik geloof toch te mogen zeggen, dat ik er één keer mijn leven aan te danken heb gehad, middelkerwijs gesproken dan. Maar dat verhaal komt straks. Naar Kediri verliep de reis zonder incidenten.

Het passeeren van de oude demarkatielijn tussen federaal en republikeins gebied bleek ook na de tweede politionele actie inderdaad nog steeds het passeeren van een demarkatielijn te zijn.

En wel in dit opzicht, dat de inheemsche bevolking in het federaal (door nederlanders eerder al bezette) gebied er gezond en sterk uitzag, terwijl de bevolking van de eerste plaats over de oude demarkatielijn er werkelijk schandelijk aan toe was. Vel over heen is de bekende maar nog steeds tekenende uitdrukking voor lichaamstoestanden als hier door mij gezien. Een groot leger van bedelende mannen, vrouwen en kinderen bestormde dan ook de auto's van het convooi, roepend: kassian toean, kassian toean (medelijden meneer, medelijden meneer). Het medelijden werd betoond door het afstaan van brood, dat voor de reis was meegenomen en door het uitdeelen van pisangs. Aan deze laatste bezigheid heb ik me ook gewaagd. Elk bedelend individu zag zich een pisang door mij in de hand gedrukt. Totdat er een vrouw haar hand uitstak die zoo gezond was als een visch. Blijkbaar een dame die mee wilde deelen in de algemeene vrijgevigheid, en zodoende op makkelijke manier haar

Na een duidelijke uiteenzetting van de synodale leer verklaarde hij toen aan Uw raad: „Het is ons niet mogelijk in te zien dat deze constructie door Gods Woord wordt geleerd. Welke onze visie in onderdeelen is, hopen wij U weldra bekend te maken. Wij willen thans volstaan met mede te deelen, dat wij van jongsaf onderwezen zijn en ook altijd geleerd en gepredikt hebben, met mannen als Hel. de Cock, Lindeboom, Noordzij e.a.

1) de doop verzegelt Gods rijke verbondsbelofte, die de volle zaligheid bevat, welke naar Gods beestel in den weg des geloofs wordt vervuld en bij ongeloof wordt verworpen en kracheloos gemaakt;

2) de doop verzegelt niet wat in den doopeling aanwezig is of verondersteld wordt aanwezig te zijn;

3) aan alle kinderen des Verbonds komt deze belofte toe. Volgens Prof. Bouwman behoeven wij dien-aangaande niets te veronderstellen bij den doop. Niet alleen aan sommige kinderen, maar aan alle kinderen der geloovigen komt de belofte toe;

4) deze kinderen behoeven volgens de belijdenis tot de Kerk en moeten meemens en oprecht als leden der kerk behandeld worden. Wijken ze duurzaam af dan moet de kerkelijke tucht op hen worden toegepast en bij volharding in het kwaad moeten ze van Christus' Kerk worden afgesneden.

In aansluiting aan de verklaring die wij U reeds eerder hebben doen toekomen, spreken wij thans uit, dat wij de binding aan genoemde leeruitspraak achten te zijn een binden aan iets, waaraan God ons niet bindt en dat het ons derhalve onmogelijk is te beloven

Naar het Diensthuis teruggekeerd (II)

KLANKEN-BELJIDENIS.

Toen de zes leden der vrijgemaakte kerken met de diplomaten-deputaten der synode „tot overeenstemming waren gekomen“, werd in een plechtige zitting het resultaat der „samenspreking“ aan de synode voorgelegd.

Historisch oogenblik. De basis van de „hereeniging der kerken“. Nu zal blijken of de onderwerping der zes buigende candidaat-synodalen volkomen is. Of hun formule „in overeenstemming“ is met de Vervangings-formule. Dat is: met 1905-1942-Toelichting-Praedivies — (ja, ook die, want wat baat het of de bron wordt toegestopt, wanneer je niet anders dan het water, dat uit die bron liep, moogt drinken?) — Vervangingsformule, alle zakelijk gelijk. Nu opgepast. Want wel had je natuurlijk groot vertrouwen in de onderhandelingscapaciteiten van de deputaten. Die lieten zich geen knollen voor citroenen verkoopen. Maar vergeet niet: deze menschen kwamen uit het vrijmakings-kamp! Waar men (dit was immers synodaal geconstateerd) in strijd was gekomen met de Belijdenis! Ze behoorden toch tot de openbare scheurmakers! Geen kleinigheid! En hoe scherp en bitter hadden sommigen van hen niet de synode aangevalen! Dus: alle aandacht voor „de nieuwe formule“.

En men las.

Maar al lezende werd men gerustgesteld.

Dat waren de oude klanken.

De zuivere echo van 1905-1942 enz.

Immers: Verbond en Verkiezing. Eenerzijds en anderzijds. En bij het verbond het uitgangspunt niet in

niets te zullen leeren wat met de betrokken leeruitspraak niet ten volle in overeenstemming is en dat wij de schorsingen en weringen uit het ambt, die een gevolg zijn van genoemde binding in strijd achten met Gods Woord, Confessie en Kerkenorde“.

Zie broeders, als het U mocht gegeven worden deze zoo klaar geformuleerde, echt gereformeerde leer omtrent belofte en doop, de leer waarin Ds de Jager van jongsaf werd onderwezen en die hij altijd heeft geleerd en gepredikt, geheel en al voor Uw rekening te nemen —

en indien U daarbij het oordeel van Ds de Jager over de schorsingen en weringen uit het ambt van harte en metterdaad overnam —

dan lag de weg tot samenspreking volkomen open — ja, dan zou de eenheid der broeders, waar ook wij zoo vurig naar verlangen en om bidden, in principe reeds werkelijkheid zijn geworden!

Nog één opmerking moge ik maken. Ik heb U in dezen brief broeders genoemd. Ik deed dat als een herinnering en als een appèl. Een herinnering aan het feit, dat God ons eens in de broederrelatie plaatste. Een broederrelatie, die van Hem, door zijn eigen daad, de concrete gestalte ontving van 't samen-verbonden-zijn-in-den-dienst-van-het-één-ambt. Gij hebt mij, wat U betreft, daaruit uitgestooten. Gij hebt daardoor den broederband geschonden. Gij kunt mij daarom thans dan alleen in waarheid broeder noemen, als gij dien band eenmaal door God gelegd en daarna door U verbroken weer herstelt. Daartoe roep ik U in den naam des Heeren op. En ik doe met den broedernaam een appèl op Uw hart om daartoe te komen!

God geve U de genade om tot deze Hem welgevalige en Christus' Kerk bouwende daad te komen.

Uw

C. VEENHOF.

KERKELIJK LEVEN

Gods spreken, maar in het werk des Geestes. Niets, geen spoor van een „algemeen aanbod der genade“, dat de vrijgemaakten gezegd worden te leeren. Neen, hier is geen woord Remonstrantsch bij. Best in orde. Vóór? Zeker, zeker, vóór.....

Wat heeft de synode gedaan?

Ze heeft zich met klanken tevreden gesteld. Ds B. A. Bos verweet eens aan de synode, dat ze de menschen voorzette „pure klankendogmatiek“.

Nu valt hij in zijn eigen zwaard.

Zelfs zegt hij met de anderen, dat deze „dogmatiek“ een „belijdenis“ is.

Een belijdenis? Ja maar dan een caricatuur-belijdenis.

KLANKEN ZONDER ZIN.

Wat heeft de synode nu feitelijk aanvaard?

Nuchter gezegd, dit:

1. Wij gelooven en belijden (dus: God beveelt) de kinderen der geloovigen (dus: alle kinderen) te erkennen als zulken, die door den Heiligen Geest onoverwinnelijk (wat doet dit woord hier? Heerscht de Geest ooit ergens overwinbaar?) geleid worden (immers als de Heilige Geest heerscht tot iets, zal Hij het dan ooit niet bereiken?) tot het geloof en de zaligheid. Dit geldt alle kinderen zonder onderscheiding. Dus worden alle kinderen zalig.

2. Wij gelooven en belijden (dus: God beveelt) te erkennen, dat zulks niet het geval is, aangezien velen den eisch des geloofs verwerpen en dus de zaligheid niet deelachtig worden.

kostje wilde verdienen. Maar bij mij ging haar vlieger niet op. Ik koeterwaalde in het maleisch tegen haar, dat ze sterk genoeg was om te werken, en dat ze dus maar op moest krassen. Ik durf hier niet neer te schrijven hoe ik me in het maleisch heb uitgedrukt. Kenners van de taal zouden er allicht mee spotten. Dat neemt niet weg, dat mijn chauffeur Harm toch danig onder den indruk kwam van die enkele in het maleisch geuite volzinnen. Hij uitte zijn bewondering in onversneden groningsch: „Nou, nou, domie, ie lulla ook al een hall end over de kaoli!“¹⁾

Ik voelde me zeer gestreeld door dezen lof.

Ik zal me niet wagen aan een beschrijving van het natuurschoon dat ook op deze reis te zien was. Het ging langs kilometers lange droge rijstvelden tot aan Modjokerto, het ging door boomenrijke streken en langs kalen steppengrond, soms was 't terrein heuvelachtig en passeerden we puntjes, die aan werkelijk bekwaame guerillastrijders uitgezochte kans boden om het heele convooi in de prak te schieten. Maar niets gebeurde. Omstreeks het middaguur was het doel van den tocht bereikt. Te Kediri afgestapt ging het erom ons contactadres daar te vinden.

Ik liep een militaire cantine binnen en vroeg of iemand ook den grenadier Campferman kende.

„Ja“, antwoordde onmiddellijk iemand, een carrier-chauffeur, „moet U hem spreken, mijnheer?“

„Ja, graag, kun je me zeggen waar ik hem vinden kan?“

¹⁾ Nou, nou dominé, u kletst ook al een heel eind over de kali (maleisch woord voor rivier).

en leeruit-
is en dat
st, die een
ichten met

orden deze
e leer om-
Jager van
heeft ge-
ekening te

de Jager
ambt van

en open —
ar ook wij
n principe

heb U in
at als een
en herinne-
van broeder-
van Hem,
ntving van
-eene-ambt
stooten. Gij
i. Gij kunt
toeder noe-
gelegd en
artoe roep
oe met den
daartoe te

i welgeval-
zomen.

VEENHOF.

LEVEN

stes. Niets,
r genade".
eren. Neen,
st in orde.

gesteld,
ode, dat ze
atiek".

ogmatiek"

atuur-belij-

rd?

baveelt) de
ren) te er-
est onover-
it de Geest
n (immers
Hij het dan
e zaligheid.
iding. Dus

baveelt) te
ezien velen
le zaligheid

naar vlieger
tegen haar,
dat ze dus
er te schrij-
drukt. Ken-
potten. Dat
toch danig
iet maleisch
g in onver-
tullin ook al

lof.
ing van het
zien was.
stelden tot
ijke streken
terrein heu-
aan werke-
kans boden
ieten. Maar
ur was het
astapt ging
n.
n vroeg of
ende.
een carrier-
er?"
inden kan?"

eel eind over

En zoo liet men in den grond der zaak den Heere bevelen: „Geloof het feit (want erkennen is altijd het aanvaarden van iets als een feit) dat Ik alle kinderen zalig maak. En geloof het niet, want het is niet waar”

Wat is dit?

Wartaal. Deze „belijdenis” is een caricatuur-belijdenis. Daar is dan de formule-regen van de laatste jaren op uitgelopen. Op haarlijken onzin. En de synode zei, dat dit in overeenstemming was met de Vervangingsformule. Sprak ze de waarheid, dan heeft ze over haar eigen bindende formule het vonnis geveld.

HET DWANG-SYSTEEM.

En wat is nu het ergste?

Dat een synode dwaalt?

Dat ze de wonderlijkste capriolen maakt en springt van den hak op den tak (maar dan steeds op den zelfden boom, al wordt af en toe de schijn gewekt, dat het een heel andere boom is)?

Dat ze gekomen is tot uitspraken, die van Schrift en Belijdenis afwijken?

Dat ze niet open en eerlijk spreekt en handelt?

Dat ze in den een met de uiterste gestrengheid straft, wat ze in den ander toelaat?

Dat ze met de nauwlettendste zorg bewaakt en handhaaft haar eigen prestige?

Dat haar handelen een model geworden is van kerkpolitiek en diplomatie?

Dat ze door haar drijven de kerken uiteengeslagen heeft en van geen terugkeer op het sinds jaren ingeslagen onheils-pad wil weten?

Inderdaad, dat is heel erg.

Met schrik ziet men aan, wat er van de kerken onder het synodale wan-bestuur geworden is.

Maar dit is toch nog het ergste niet. Het ergste is, dat achter dit alles werkt een systeem. Een dwang-systeem. Dat de kerken rechteloos en machteloos maakt. Dat ze zonder pardon tot slaaf maakt van hetgeen de synode belooft te ordineren.

Stel eens, dat de heele formule-rommel vandaag werd opgeruimd en we niets overhielden dan de Drie Formulieren, waren we er dan?

Allerminst.

Want dan waren we feitelijk nog niets gevorderd. Dan bleef het synodale machts-apparaat, dat morgen aan den dag een nieuwe leer-uitspraak kon doen en met „bindend gezag” opleggen.

Dan bleef de afhankelijkheid van de hooge kerkelijke Overheid.

De kerkeraad, die onder Christus, naar Zijn opdracht, de oorspronkelijke, volledige, duurzame macht heeft?

En een synode met afgeleide, beperkte en tijdelijke macht? Neen, zegt de synode. Ik sta boven de kerkeraad. Ik sta boven de classes. Ik sta boven de particuliere synoden. Ik ben de hoogste vergadering in de kerk. Ik heb een eigen, van Christus rechtstreeks ontvangen opper-bevoegdheid, waaraan allen zich hebben te onderwerpen.

Zijn we vergeten, dat de synode geïsticht heeft en nog eischt (want van terugnemen is nooit sprake geweest) volledige onderwerping aan al haar besluiten?

P. D.

*. Knabbel-politiek

Met verlof van ds H. Veltman publiceeren we hier een brief, dien hij ontving van de synodocratische gemeenschap van 's-Hertogenbosch. Men herinnert zich, dat ds H. Veltman destijds predikant van Den Bosch was; en dat diegenen, die daarna zich van de Veltman en zijn kerk hebben afgescheiden die schorsing bleven uitroepen als vanwege Christus en conform zijn wetten en beloften geschied.

„Gaaf u maar even mee, dan rijd ik U er heen in de carrier”.

En zoo reed mij naar de plaats van bestemming het lid van de kerk, E. Noordzij genaamd, zonder dat hij wist dat ik z'n dominee was en zonder dat ik wist dat hij een van mijn te bezoeken schapen was. Temeer viel daarom op de groote hulpvaardigheid waarmee hij een burger, dien hij totaal niet kende, naar de plaats van zijn bestemming bracht. Zoo stond Noordzij ook bij zijn kameraden bekend: als een trouwe kameraad, die rustig zijn soldatenplicht deed. Die rust, die hem ook in de gevaarlijkste situaties bij bleef, bleek me dien middag voort te komen uit zijn eenvoudig geloofsvertrouwen, dat hij in de hand van zijn hemelschen Vader was. Hij keek wel wat verbaasd, toen hij me dien middag weer voor zich zag, en ik me voorstelde als dominee v. d. Stoel. Hij had onwetend hulp geboden aan den engel der gemeente van Batavia. Hij wilde me dien nacht ook mee hebben in zijn carrier, want ergens op een suikerfabriek buiten de stad lag een vriend van hem, die ook erg naar de komst van een gereformeerden dominee had verlangd. Het was zijn vriend de Graaf. En Noordzij moest dien nacht patrouille rijden naar die suikerfabriek. Maar enkele officieren raadden het me af. Het risico was te groot, veel mijnegevaar. Toch zou ik meegegaan zijn als niet mijn terugkeer naar Soerabaja op den volgenden dag in gevaar zou zijn gekomen en daarmee het heele programma voor de volgende dagen in de war zou zijn geschopt. Er was nl. geen garantie, dat, ook als er geen ongelukken gebeurden, de patrouille den volgenden

Sedert evenwel de Haagsche synode de generaliseerings-tactiek van 1944 (schorsen met de brandspuit) hebben vervangen door de individualiseeringspolitiek van 1950 (kijken, wie je stuk voor stuk kunt bewegen tot scheur-making tegenover de kerken die gebleven zijn wat ze waren), zijn er blijkbaar op korten termijn maatregelen genomen om te kijken, wie men isoleeren kan van zijn broeders; de leer van de pluriformiteit van de kerk verhindert niet de poging om de pogingen tot verkrijging van uniformiteit op bedenkelijke wijze toch door te zetten.

Daarom zal onze lezers volgende brief plus „verklaring” (nummer-zóó-en-zóóveel) interesseeren. De brief eerst:

Gereformeerde Kerk,
van 's Hertogenbosch.

's Hertogenbosch,
Jan Heinstraat 12.

's Hertogenbosch, 9 Maart '50.

Weleerwaarde Heer en Broeder,

De Raad van de Gereformeerde Kerk te 's Hertogenbosch doet U hierbij toekomen de verklaring, die de Kerkeraad van 's Hertogenbosch en Tilburg in gezamenlijke vergadering bijeen te Tilburg op 27 Februari 1950, hebben opgesteld.

Verder deelen wij U mede, dat op deze vergadering benoemd is een commissie, die tot taak heeft aan de hand van de officiële stukken en publicaties, de gronden van de schorsing van Ds H. Veltman na te gaan, daarover rapport uit te brengen en een eventuele uitspraak dienaangaande voor te bereiden.

Namens den Raad van de Gereformeerde Kerk van 's Hertogenbosch, enz. praeses, scriba.

Aan den Weleerwaarden Heer Ds H. Veltman,
te Zeist.

En daarna de „verklaring”:

Gereformeerde Kerk,
van 's Hertogenbosch.

's Hertogenbosch,
Jan Heinstraat 12.

's Hertogenbosch, 9 Maart '50.

VERKLARING.

De Raad der Gereformeerde Kerk van 's Hertogenbosch en de Raad der Gereformeerde Kerk te Tilburg, in gezamenlijke vergadering bijeen te Tilburg op 27 Februari 1950,

1. gelet op het verzoek van de Generale Synode van 's-Gravenhage 1949 aan de betrokken mindere vergaderingen te willen nagaan „of door haar wellicht schorsingen zijn toegepast op gronden, die met de besluiten der Generale Synoden niet in overeenstemming zijn te achten en, indien zulks het geval mocht blijken, het noodige te willen doen tot redres” (Acta Art. 630), hetgeen zij reeds een en andermaal hebben ondernomen;

2. overwegende, a. dat de gronden voor de schorsing van Ds H. Veltman, destijds predikant van de Geref. Kerk van 's-Hertogenbosch zijn geweest:

1. het leeren van valsche leer en

2. het bedrijven van openbare scheurmaking;

b. dat de formuleering van den eersten schorsingsgrond aanleiding geven kan tot misverstaan van het bedoelen der kerkeraad gelijk zij dan ook metterdaad heeft gedaan;

3. verklaren, dat zij met de uitdrukking „het leeren van valsche leer” niet anders hebben willen uitspreken dan dat Ds H. Veltman naar hun meening, afwijkt van de belijdenis der Gereformeerde Kerken inzake het genadeverbond; en

4. besluiten, deze verklaring ter kennis te brengen van Ds H. Veltman en de Gereformeerde Kerk (onderh. Art. 31 K.O.) van 's-Hertogenbosch en te publiceren in het Kerkblad, Offic. orgaan van de Geref. Kerken in Noord-Brabant en Limburg.

Namens den Raad der Gereformeerde Kerk van 's-Hertogenbosch,

mede namens den Raad der Gereformeerde Kerk van Tilburg, enz. Praeses, scriba.

Aan den Weleerwaarden Heer
Ds H. Veltman

te Zeist.

Eenige opmerkingen veroorlooven we ons hierbij:

1) Wat zijn die synodes ginds op DIT punt toch mak. In 1944 waren haar deputaten als de kippen erbij om waar het maar even mogelijk was, te zorgen, dat synode-

besluiten werden gehandhaafd. En wie ook maar even op dit punt „afweek”, — d.w.z. zich aan de K.O. hield — werd gedreigd met „maatregelen”. Bovendien werd de canon vastgesteld, dat zoodra een synode iets besloten had, daarmee en daarin alle kerken dit besloten hadden. En nog pas hebben ze blijkens canon nummer zóó-en-zóóveel ineens uitgevonden, dat er geen ratificatierecht is. Dát beteekent evenwel volgens deze synodocratische redeneering: indien er ergens schorsingen zijn „toegepast” (lees: geschied) op gronden die met de besluiten der generale synoden niet in overeenstemming zijn, dan moet men juist deze vergaderingen geen briefjes laten schrijven, maar haar duchtig afstraffen, de besluiten nietig te verklaren, deputatencommando's (naar den 1944-stijl) erop af te sturen en desnoods à la Bergschenhoek buiten het verband te plaatsen, of à la Zeeuwisch Vlaanderen te verklaren, dat er geen geestelijke gemeenschap met hen meer bestaat. Dat men nu zegt: „wellicht is 't hier en daar misgegaan”, is al te mak, d.w.z. één van de pogingen, om ons van elkaar los te maken.

2) Dat men thans een officiële uitspraak van 1944 gaat „interpreteeren” naar de bedoeling („niet anders hebben willen uitspreken”) is uiteraard streng te wraken. Van de bedoelingen van de vóór-stemmers weet men niets af; niet eens op het oogenblik waarop men stemt, en heelmaal niet na 6 jaar. Waar moet het heen, als men vonnissen achteraf (om den „rechter” buiten schot te houden) gaat interpreteeren naar de bedoeling, en niet naar den letterlijken tekst? In een redactie (van zulk een vonnis of besluit) vereenigen zich tenslotte de vóór-stemmers, elk met zijn eigen (al of niet gehonoreerde) bedoeling.

3) Overigens: wat beteekent die nieuwe redactie? Niets. Wie van de belijdenis der Gereformeerde Kerken (d.w.z. de drie formulieren) en van de belijdenis der synodocratische kerken (3 formulieren plus eenige nieuwe bindende formules) afwijkt, die leert op het standpunt van de schorsers een „valsche leer”. Want op dit standpunt is de belijdenis de „ware leer”.

4) Het is dus in zoverre weer een aanwinst in onze kennis van de huidige kerkgeschiedenis, dat hier beweerd wordt: ds H. Veltman wijkt af van de belijdenis, en dus van de ware leer. Wij vinden dat onzin, maar zijn alleen maar blij, dat de schorsers wéér eens zeiden: valsche leer. Dat hebben ze zoo gezegd in '44, en nu zeggen ze in 1950: wel, we hebben 't zoo ook bedoeld. Wel bedankt voor een vleugje duidelijkheid. Dat stuk is een zooveelste handhaving van de valsche leer der synodocratie.

5) Blijkbaar behoort het tot de afgesproken tactiek allerlei predikanten particulier te gaan aanspreken. Ook bij anderen zijn pogingen ondernomen. Nieuwe bewijzen dus voor het pogen, om te verdeelen en te heerschen, en om bepaalde geschorsten te isoleeren van hun ambtgenooten. Wij mogen verwachten, dat zij, bij wie zulke pogingen worden aangewend, zich niet achter den rug der betrokkenen zullen laten losmaken van hun kerkgenooten.

K. S.

BOEKBESPREKING

De almanak 1950 van F.Q.I.

Zoo juist is verschenen de 56e jaargang van den Almanak van het Studentencorps, dat zich niet alleen noemt „Fides Quae Rit Intellectum”, maar het, ook volgens uitspraak van den Nederlandschen rechter, (nog steeds) is.

Deze aankondiging-zonder-meer zal velen van de lezers wellicht weinig zeggen. Een studentenaangelegenheid! En daarmee wordt de zaak beschouwd als afgedaan.

Onze lezers evenwel, zullen, naar we vertrouwen, bedenken, dat de hand aan en de lide voor de School der kerken uit tal van dingen kan blijken, maar onder meer toch zeker hieruit, dat men belangstelling heeft en toont voor de studenten, hun leven en hun werk.

Zeker, men kan de School moeilijk denken zonder studs, en in zóóverre is elke uiting van belangstellende liefde en liefdevolle belangstelling voor de Schóól er tevens een voor haar discipuli.

De ervaring leert echter, dat velen bij het woord „studentenleven” louter denken aan: een mooi gebouw, een imposante rij van niet minder imposante professoren, een

in het vergaderen van de kerk van ons vraagt. Toch, waar kun je nu eigenlijk beter over praten? Gaat het juist in de kerkvraag niet om het zuiver bewaren van dat evangelie, dat een kracht Gods tot zaligheid is voor ieder die gelooft? Ook dat had Noordzij goed begrepen, en daarom las hij samen met enkele andere broeders 's Zondags een preek. Hij wist, dat het ging om den vasten grond van ons vrouwen in leven en in sterven, en bagatelliseerde daarom juist in het frontgebied de kerkvraag niet. En zoo waren er te Kediri meer, gelukkig, en ook elders.

's Avonds heb ik gesproken over Psalm 130. Over de vergeving der zonden als het groote licht, dat blijft schijnen in den nacht van Gods oordeelen die over ons komt, die ook Indië in duisternis hult. Over de vergeving, die ons doet verwachten den God der verlossing. Die komt naar Zijn vaste belofte om ons op te doen dagen het heil ons toegezegd. Over de vergeving der zonden als het centrale, wat de mensch noodig heeft; over de vergeving, die in Christus geschonken is, weshalve niemand dagernaad ziet, die aan Hem voorbijloopt.

Sommigen waren door dit woord vertroost. Anderen vonden het veel te zwaar op de hand. Die konden blijkbaar het licht van Psalm 130 over die dertig graven rondom het kerkgebouwtje niet aan hun oogen velen.....

J. P. v. d. STOEL Jr.

